

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« » 2016 р.

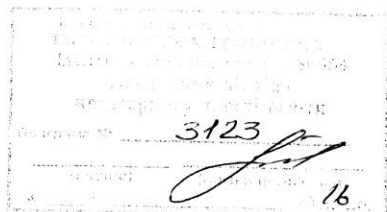

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ РОСІЇ

Напрямок підготовки 6.020302 Історія

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___» _____ 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія Росії

Напрямок підготовки 6.020302 Історія

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Історія Росії для студентів за напрямом підготовки 6.020302
Історія

Розробники: доктор історичних наук, професор Надтока Геннадій Михайлович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол від 5 вересня 2016 року № _1__

Завідувач кафедри всесвітньої історії _____ І.В.Срібняк
(підпис)

© _____, 2016 р.

© _____, 2017 р.

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	5
3. Тематичний план	6
4. Структура навчальної дисципліни	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Навчально-методична карта дисципліни	15
7. Карта самостійної роботи.....	16
8. Система поточного і підсумкового контролю знань	17
9. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою	18
10. Методи навчання	19
11. Методичне забезпечення курсу	19
12. Питання до заліку.....	20
13. Рекомендована література	21

1. Пояснювальна записка

Історія Росії є навчальною дисципліною, що пропонується студентам бакалаврату в межах програми всесвітньої історії.

Мета курсу: висвітлення процесу становлення та основних етапів історичного розвитку Російської держави в її політичному, соціально-економічному, культурному та конфесійному вияві.

Реалізації зазначеної мети сприятимуть такі **завдання:**

- осмислення процесу зародження Російської держави;
- засвоєння основних етапів та тенденцій історичного розвитку Росії;
- розгляд колонізації як основного чинника Російської історії;
- з'ясування місця Росії в системі світового цивілізаційного розвитку;
- характеристика Росії як суб'єкта міжнародних відносин на етапі середньовічної, нової та новітньої історії;
- аналіз еволюції російсько-українських відносин;
- узагальнення особливостей сучасного становища та перспектив розвитку Російської Федерації.

Навчальні результати/ досягнення:

- володіти й оперувати понятійно-категоріальним апаратом;
- знати історичні передумови утворення російської державності;
- вміти визначати основні етапи історичного розвитку Росії;
- знати політичну, соціально-економічну, культурну та конфесійну історію Росії;
- аналізувати місце Росії в системі міжнародних відносин та її зовнішню політику на кожному з етапів історичного розвитку;
- характеризувати особливості участі Росії в сучасних інтеграційних процесах;
- критично аналізувати наукову літературу й концептуальні підходи до висвітлення історії Росії.

2. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: 2 <i>кредити</i>	Шифр та назва напрямку: 0203 Гуманітарні науки	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): вибір закладу
Кількість змістовних модулів: 3 <i>модулі</i> .	6.020302 «Історія»	Рік підготовки: 4. Семестр: 7
Загальний обсяг дисципліни: 72 <i>години</i> .	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр».	Аудиторні заняття: 28 <i>год</i> . 3 них: Лекції: 22 <i>год</i> . Семінарські заняття: 6 <i>год</i> .
Кількість тижневих годин: 2 <i>години</i> .		Самостійна робота: 40 <i>год</i> . Модульний контроль: 4 <i>год</i> . Вид контролю: <i>залік</i>

3. Тематичний план

Використані скорочення:

1. лекції (Л);
2. семінарські заняття (СЗ);
3. самостійна робота (СР);
4. підсумковий контроль (ПК).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л.		сем.	м.к.	інд.	с.р.
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Середньовічна та нова історія Росії					
Тема 1. Вступ. Колонізація як головний фактор російської історії	4	2			2
Тема 2. Утворення Московської централізованої держави	4	2			2
Тема 3. Московія на шляху формування абсолютизму	6	2			4
Тема 4. Російський абсолютизм XVIII століття	6	2			4
Тема 5. Політичний і соціально-економічний розвиток Росії XIX століття	6	2			4
Тема 6. Росія на початку XX ст.	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	34	12		2	20
Модуль 2.					
Змістовий модуль 2. Новітня історія Росії					
Тема 7. Соціалістичне будівництво в Росії 1917-1939 років	4	2			2
Тема 8. Радянський Союз у Другій світовій війні	4	2			2
Тема 9. Радянський Союз повоєнної епохи (1945-1991)	6	4			2
Тема 10. Росія на рубежі XX-XXI століть	4	2			2
Тема 11. Український чинник розвитку Росії XVII-XVIII століть	6		2		4
Тема 12. Національна політика Радянського Союзу	6		2		4
Тема 13. Побутове життя в СРСР	8		2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	38	10	6	2	20
Разом за семестр	72	22	6	4	40
Семестровий контроль					
Усього годин	72	22	6	4	40

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Середньовічна та нова історія Росії

Лекція 1. Вступ. Колонізація як головний фактор російської історії (2 год.)

Тематичний план:

1. Предмет і об'єкт історії Росії.
2. Періодизація й особливості російської історії.
3. Колонізація як головний фактор історії Росії.

Основні поняття теми:

1. Колонізація.
2. Експансія.
3. Асиміляція.
4. Міграції.
5. Територіальні межі держави.
6. Національна політика.

Лекція 2. Утворення Московської централізованої держави (2 год.)

Тематичний план:

1. Започаткування російської державності. Володимиро-Суздальське князівство.
2. Монгольська держава. Завоювання земель північно-східних слов'ян.
3. Піднесення Москви. Політика «збирання земель» (XIV-XV ст.).
4. Завоювання Московією Новгородської Республіки.
5. Становлення самодержавства. Реформи Івана III.

Основні поняття теми:

1. Централізована держава.
2. «Збирання» земель.
3. Спадкова монархія.
4. Державна ідеологія.

Лекція 3. Московія на шляху формування абсолютизму (2 год.)

Тематичний план:

1. Московське царство епохи Івана IV (Грозного).
2. Велике Московське розорення (кінець XVI - початок XVII ст.).
3. Політичні, соціальні й церковні трансформації в Московії XVII століття.
4. Український чинник зміцнення Московського самодержавства другої половини XVII століття.

Основні поняття теми:

1. Московія і московити.
2. Боярство і дворянство.
3. Опричнина.
4. Велике Московське розорення.
5. Селянська війна.
6. Церковний розкол.
7. Регулярне військо.
8. Абсолютизм.

Лекція 4. Російський абсолютизм XVIII століття (2 год.)

Тематичний план:

1. Епоха Петра I. Становлення абсолютної монархії в Росії.
2. Зовнішня політика Петра I. Перетворення Росії в імперію.
3. Палацові перевороти 1725-1762 рр. та їх історичні наслідки.
4. Просвітницький абсолютизм Катерини II.
5. Соціально-економічні перетворення в Росії другої половини XVIII століття.

Основні поняття теми:

1. Російська імперія.
2. Європеїзація Росії.
3. Палацові перевороти.
4. Просвітницький абсолютизм.

Лекція 5. Політичний і соціально-економічний розвиток Росії XIX століття (2 год.)

Тематичний план:

1. Еволюція Російського самодержавства.
2. Криза феодалізму й реформа 1861 року.
3. Соціальні рухи в Росії XIX століття.
4. Російська імперія в системі міжнародних відносин.

Основні поняття теми:

1. Панська система господарювання.
2. Промисловий переворот.
3. Скасування кріпацтва.
4. Пореформений розвиток.
5. Криза самодержавства.
6. Соціальні рухи.
7. Революційний терор.

Лекція 6. Росія на початку ХХ століття (2 год.)

Тематичний план:

1. Буржуазно-демократична революція 1905-1907 рр. Столипінська аграрна реформа.
2. Росія в Першій світовій війні.
3. Лютнева буржуазно-демократична революція. Розпад Російської імперії.
4. Більшовицький переворот в Росії. Становлення комуністичної диктатури.

Основні поняття теми:

1. Буржуазна демократична революція.
2. Державна Дума.
3. Столипінська аграрна реформа.
4. Світова війна.
5. Республіка.
6. Більшовизм.
7. Державний переворот.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

Новітня історія Росії

Лекція 7. Соціалістичне будівництво в Росії 1917-1939 років (2 год.)

Тематичний план:

1. Комуністичні перетворення в Росії в умовах громадянської війни.
2. Утворення Союзу РСР. Національна політика 1920-30-х років.
3. НЕП і політика тоталітаризму в соціально-економічному житті СРСР.
4. Культурна революція в СРСР та її історичні наслідки.
5. Зовнішня політика СРСР. Курс на світову комуністичну революцію.

Основні поняття теми:

1. Воєнний комунізм.
2. Диктатура пролетаріату.
3. Нова економічна політика.
4. Міжнародна ізоляція.
5. Індустріалізація та колективізація.
6. Голодомор.
7. Політичні репресії.
8. Система колективної безпеки.
9. Авторитаризм.

Лекція 8. Радянський Союз у Другій світовій війні (2 год.)

Тематичний план:

1. Періодизація II світової війни.
2. Радянська експансіоністська політика в 1939-1940 рр.
3. Історіографія німецько-радянської війни 1941-1945 рр.
4. Наслідки II світової війни.
5. Формування Ялтинсько-Постдамської системи міжнародних відносин.

Основні поняття теми:

1. Агресор.
2. Фашизм.
3. Радянський тоталітаризм.
4. Розподіл сфер впливу.
5. Радянсько-німецька війна.
6. Другий фронт.
7. Радянсько-японська війна.

Лекція 9, 10. Радянський Союз повоєнної епохи (1945-1991) (4 год)

Тематичний план:

1. Трансформація політичної тоталітарної системи СРСР.
2. Основні етапи соціально-економічного розвитку.
3. Перебудовні процеси 1985-1991 рр. Розпад СРСР.
4. Уроки історії Росії 1917-1991 рр.

Основні поняття теми:

1. Відбудовний період.
2. «Холодна» війна.
3. Гонка озброєнь.
4. Культ особи.
5. Політична «відлига».
6. Мирне співіснування.
7. Епоха «застою».
8. Політика перебудови та прискорення.
9. Національно- визвольні рухи.
10. Розпад СРСР.

Лекція 11. Росія на рубежі XX-XXI століть (2 год)

Тематичний план:

1. Відновлення суверенітету Російської федерації (1990).

2. Росія на шляху регенерації капіталізму. Створення олігархічної системи 1990-х рр.
3. Зовнішня політика Росії 1990-х.
4. Трансформаційні процеси в Росії XXI століття. Неоімперіалізм і гібридні війни.
5. Уроки російської історії.

Основні поняття теми:

1. Соціально-економічні та політичні трансформації.
2. Суспільна криза.
3. Економічне піднесення.
4. Мілітаризація економіки.
5. Авторитаризм.
6. Пострадянський простір.
7. Російський патерналізм.
8. Російська експансія.

Семінарське заняття 1.

Український чинник розвитку Росії XVII-XVIII століть (2 год.)

Тематичний план:

1. Трансформація характеру взаємозалежності України і Росії другої половини XVII-XVIII ст.
2. Історична оцінка культурного впливу України на Росію другої половини XVII-XVIII століть.
3. Український чинник формування Російської імперії.

Рекомендована література:

1. Дзюба Олена Миколаївна. Українська духовна еліта в Росії XVIII ст.: служіння і служба (на матеріалах епістолярної спадщини) / О. М. Дзюба // Український історичний журнал [Текст] : науковий журнал. - К., 2012. - № 6. - С.57-73.
2. Краснобаев Б.И. Очерки истории русской культуры XVIII в. / Б. Краснобаев. - М., 1987.
3. Нариси історії Росії [Текст] / Російська академія наук, Інститут всесвітньої історії; ред. О. О. Чубар'ян. - К., 2007. - 799 с.
4. Голубенко П. Україна і Росія в світлі культурних взаємин/ П. Голубенко. - Нью-Йорк — Париж — Торонто, 1987.
5. Шип Н. А. Русско-украинское культурное сотрудничество в XVIII — первой половине XIX в. / Н. Шип. - К., 1988.
6. Харлампович К. В. Малороссийское влияние на великорусскую церковную жизнь/ К.В. Харлампович. - Т.1,2. - Казань, 1914.

Семінарське заняття 2.

Національна політика Радянського Союзу (2 год.)

Тематичний план:

1. Передумови і сутність радянської політики «коренізації» 1920-х років.
2. Придушення процесів національного відродження в радянських республіках 1930-х років.
3. Асиміляторська політика радянського уряду в післявоєнний період. Розгортання дисидентського руху.
4. Національний чинник розпаду Радянського Союзу.

Рекомендована література:

1. Даниленко В. М. Коренізація // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. думка, 2009. — Т. 5. — С. 152.
2. Голанд Ю. Политика и экономика (Очерки общественной борьбы 20-х годов// Знамя. - №3. — 1990.
3. Дізанова А.В. Політика коренізації у 20-х – 30-х рр. ХХ ст. (на матеріалах південного регіону України) / А.В.Дізанова. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nvidgu/2008_24/index/AVD02.pdf.
4. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? – Мюнхен, 1968.
5. Касьянов Г. В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960- 80-х років. — К., 1995.
6. Каганов Ю. О. Опозиційний виклик: Україна і Центрально-Східна Європа 1980— 1991 р. — Запоріжжя, 2009.
7. Политическая история. Россия – СССР – Российская Федерация. –Т.2. –М.,1996.

Семінарське заняття 3.

Побутове життя в СРСР (2 год.)

Тематичний план:

1. Трансформація побутової ідеології в СРСР.
2. Еволюція селянського побуту в Радянському Союзі.
3. Побутове життя робітників.
4. Побутовий сфера життя радянської інтелігенції.

Рекомендована література:

1. Вовк В. Побут та дозвілля міського населення України в 50–80-х рр. ХХ ст. Історіографія / Віталій Вовк. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nzzui/2008_21/317_321.PDF.
2. Янковська О. Соціально-побутова сфера життя громадян УРСР як відбиток пріоритетів держави від початку повоєнної відбудови до кінця «відлиги» / О. Янковська // Україна ХХ

- ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей. — К.: Інститут історії України НАН України, 2014. — Вип. 19. - С.20-50.
3. Швидкий В. Місто vs село: подібне та особливе в деяких асоціальних проявах, настроях в Україні 1950–1960-х рр. / В. Швидкий // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей. — К.: Інститут історії України НАН України, 2014. — Вип. 19. — С. 86-110.
 4. Борисенко М.В. Життя та побут міського населення України у 20–30-х рр. ХХ ст. — К.: ВД «Стилос», 2009. — С. 270.
 5. Даниленко В. Повсякденне життя українських селян у повоєнний період (1945–1953 рр.) // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика / Відп. ред. В.М. Даниленко. — К.: Інститут історії України НАН України, 2005. — Вип. 9. — С. 3–16.
 6. Коляструк О.А. Матеріальне становище науково-педагогічної інтелігенції Києва у першій половині 20-х рр. ХХ ст. // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. — Зб. ст. — Вип. 11. — К.: ПУ НАНУ, 2007. — С. 86–101.
 7. Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921–1928 рр.): Колективна монографія / Відп. ред. С.В. Кульчицький: В 2 ч. — Ч. 1. — К.: Інститут історії України НАН України, 2009. — 445 с.; Ч. 2. — К.: Інститут історії України, 2010. — 382 с.
 8. Бондарчук П.М. Релігійна поведінка православних віруючих в Україні: особливості й тенденції змін (середина 1940-х – середина 1980-х рр.) // УІЖ. — 2007. — № 3. — С. 138–152.
 9. Сеньків М. Праця молоді і підлітків в СРСР// Наукові праці Запорізького національного університету. — 2013. - № 35. — С. 167 – 173.

6. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 72 год. З них: лекції (22 год.), семінарські заняття (6 год.), самостійна робота (40 год.), модульний контроль (4 год.), підсумковий контроль: залік

Модулі (назви, бали)	Середньовічна та нова історія Росії – 46 б.						Новітня історія Росії – 68 б.						
Лекції (теми, бали)	Вступ. Колонізація як головний фактор російської історії 1	Утворення Московської централізованої держави 1	Московія на шляху формування абсолютизму 1	Російський абсолютизм XVIII століття 1	Політичний і соціально-економічний розвиток Росії XIX століття 1	Росія на початку XX століття 1	Соціалістичне будівництво в Росії 1917-1939 років 1	Радянський Союз у Другій світовій війні 1	Радянський Союз повоєнної епохи (1945-1991) 2	Росія на рубежі XX-XXI століть 1			
Семінарські заняття (теми, бали)							Український чинник розвитку Росії XVII-XVIII століть 1 1	Національна політика Радянського Союзу 1 1	Побутове життя в СРСР 1 1				
СР (бали)	20						20						
Пото-чній контроль	Відповідь на семінарському занятті – 10												
Модуль-ний контроль	25						25						
Підсумковий контроль	Залік												

7.Карта самостійної роботи

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Середньовічна та нова історія Росії			
Вступ. Колонізація як головний фактор російської історії (2 год.)	контрольні питання	5	вересень
Утворення Московської централізованої держави (2 год.)	контрольні питання	5	вересень
Московія на шляху формування абсолютизму (4 год.)	контрольні питання	5	вересень
Російський абсолютизм XVIII століття (4 год.)	контрольні питання	5	вересень
Політичний і соціально-економічний розвиток Росії XIX століття (4 год.)	контрольні питання	5	жовтень
Росія на початку XX століття (4 год.)	контрольні питання	5	жовтень
Змістовий модуль II. Новітня історія Росії			
Соціалістичне будівництво в Росії 1917-1939 років (2 год.)	контрольні питання	5	жовтень
Радянський Союз у Другій світовій війні (2 год.)	контрольні питання	5	жовтень
Радянський Союз повоєнної епохи (1945-1991) (2 год.)	контрольні питання	5	жовтень
Росія на рубежі XX-XXI століть (2 год.)	контрольні питання	5	грудень
Український чинник розвитку Росії XVII-XVIII століть (4 год.)	контрольні питання	5	грудень
Національна політика Радянського Союзу (4 год.)	контрольні питання	5	грудень
Побутове життя в СРСР (4 год.)	контрольні питання	5	грудень
<i>Разом: 40 год</i>	<i>Разом: 65 год</i>		

8. Система поточного і підсумкового контролю знань
Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю

<i>№ п/п</i>	<i>Вид діяльності</i>	<i>Максимальна Кількість балів за одиницю</i>	<i>Тема 1</i>	<i>Тема 2</i>	<i>Тема 3</i>	<i>Тема 4</i>	<i>Тема 5</i>	<i>Тема 6</i>	<i>Разом за I модуль</i>	<i>Тема 7</i>	<i>Тема 8</i>	<i>Тема 9</i>	<i>Тема 10</i>	<i>Тема 11</i>	<i>Тема 12</i>	<i>Тема 13</i>	<i>Разом за II модуль</i>	<i>Всього</i>
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	6	1	1	2	1				5	11
2.	Відвідування семінарських занять	1							0					1	1	1	3	3
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	5	5	5	5	5	30	5	5	5	5	5	5	5	35	65
4.	Робота на семінарському занятті	10							0					10	10	10	30	30
7.	Написання модульної контрольної роботи	25						25	25							25	25	50
8.	Екзамен																	
9.	Підсумок (максимальний)		6	6	6	6	6	31	61	6	6	6	6	16	16	41	98	159
<i>Коефіцієнт - 159/60 = 2,6</i>																		

9. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

10.Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11.Методичне забезпечення курсу

1. Ілюстративні матеріали;
2. Набір схем та таблиць, що відображають основні етапи історичного розвитку Росії.
3. Набір карт:
 - Карта світу;
 - Сучасна карта Росії;
 - Карта Євразії.

12. Питання до заліку

1. Предмет і об'єкт історії Росії.
2. Періодизація й особливості російської історії.
3. Колонізація як головний фактор історії Росії.
4. Започаткування російської державності. Володимиро-Суздальське князівство.
5. Монгольська держава. Завоювання земель північно-східних слов'ян.
6. Піднесення Москви. Політика «збирання земель» (XIV-XV ст.).
7. Завоювання Московією Новгородської Республіки.
8. Становлення самодержавства. Реформи Івана III.
9. Московське царство епохи Івана IV (Грозного).
10. Велике Московське розорення (кінець XVI - початок XVII ст.).
11. Політичні, соціальні й церковні трансформації в Московії XVII століття.
12. Епоха Петра I. Становлення абсолютної монархії в Росії.
13. Зовнішня політика Петра I. Перетворення Росії в імперію.
14. Палацові перевороти 1725-1762 рр. та їх історичні наслідки.
15. Просвітницький абсолютизм Катерини II.
16. Історична оцінка культурного впливу України на Росію другої половини XVII-XVIII століть.
17. Український чинник формування Російської імперії.
18. Соціально-економічні перетворення в Росії другої половини XVIII століття.
19. Еволюція Російського самодержавства.
20. Криза феодалізму й реформа 1861 року.
21. Соціальні рухи в Росії XIX століття.
22. Російська імперія в системі міжнародних відносин.
23. Буржуазно-демократична революція 1905-1907 рр. Столипінська аграрна реформа.
24. Росія в Першій світовій війні.
25. Лютнева буржуазно-демократична революція. Розпад Російської імперії.
26. Більшовицький переворот в Росії. Становлення комуністичної диктатури.
27. Комуністичні перетворення в Росії в умовах громадянської війни.
28. Утворення Союзу РСР. Національна політика 1920-30-х років.
29. НЕП і політика тоталітаризму в соціально-економічному житті СРСР.
30. Культурна революція в СРСР та її історичні наслідки.
31. Зовнішня політика СРСР. Курс на світову комуністичну революцію.
32. Періодизація II Світової війни.
33. Радянська експансіоністська політика в 1939-1940 рр.
34. Історіографія німецько-радянської війни 1941-1945 рр.
35. Наслідки II Світової війни.
36. Формування Ялтинсько-Постдамської системи міжнародних відносин.
37. «Холодна війна» між країнами Заходу та Радянським блоком держав у другій половині XX ст.
38. Трансформація політичної тоталітарної системи СРСР.
39. Основні етапи соціально-економічного розвитку СРСР.
40. Асиміляторська політика радянського уряду в післявоєнний період. Розгортання дисидентського руху.
41. Перебудовні процеси 1985-1991 рр. Розпад СРСР.
42. Еволюція селянського побуту в Радянському Союзі.
43. Побутове життя робітників.
44. Побутовий сфера життя радянської інтелігенції.
45. Уроки російської історії 1917-1991 рр.
46. Відновлення суверенітету Російської Федерації (1990).
47. Росія на шляху регенерації капіталізму. Створення олігархічної системи 1990-х рр.
48. Зовнішня політика Росії 1990-х.
49. Трансформаційні процеси в Росії XXI століття. Неоімперіалізм і гібридні війни.

13.Рекомендована література

1. Аврех А.Я. Царизм накануне свержения /А. Аврех. – М., 1989.
2. Александров В.А. Заселение Сибири русскими в конце XVIII вв. / В. Александров // Русские старожилы в Сибири. – М., 1968.
3. Андрущенко А.И. Крестьянская война 1773-1775 гг. на Яике, в Приуралье, на Урале и в Сибири / А. Андрущенко. – М., 1969.
4. Анисимов Е.В. Время Петровских реформ / Е. Анисимов. – Л., 1989.
5. Анисимов Е.В. Россия в середине XVIII в. (Борьба за наследие Петра I) / Е. Анисимов. – М., 1986.
6. Баггер Ханс. Реформы Петра Великого / Х. Баггер. – М., 1985.
7. Безвременье и временщики: Воспоминания об эпохе дворцовых переворотов 1720-1760-е гг. – М., 1991.
8. Бобылев В.С. Внешняя политика России эпохи Петра I. / В. Бобылев.– М., 1990.
9. Буганов В.И. Крестьянская война в России начала XVII века / В. Буганов. – М., 1976.
10. Волков М.П. Очерки истории промыслов России. Вторая половина XVII. – первая половина XVIII в./ М. Волков. – М., 1979.
11. Головки Володимир Вікторович. Україна в умовах антитерористичної операції та російської збройної агресії (2014 р.) / В. В. Головки. - С.176-193.
12. Гумилев Л.Н. Древняя Русь и Великая Степь / Л. Гумилев. – М., 1989.
13. Данилевский И.Н. Древняя Русь глазами современников и потомков (IX-XII вв.) / И. Данилевский. – М., 1999.
14. Деникин А.И. Очерки русской смуты. Крушение власти и армии, февраль-сентябрь / А. Деникин. – М., 1991.
15. Дзюба Олена Миколаївна. Українська духовна еліта в Росії XVIII ст.: служіння і служба (на матеріалах епістолярної спадщини) / О. М. Дзюба // Український історичний журнал [Текст] : науковий журнал. - К., 2012. –№ 6. - С.57-73.
16. Дьяков В.А. Освободительное движение в России. 1825-1861 гг. / В. Дьяков. – М., 1979.
17. Ерошкин Н.П. История государственных учреждений дореволюционной России / Н. Ерошкин. – М., 1983.
18. Жукова Л. В. История России с древнейших времен до настоящего времени [Текст] : учебное пособие / Л. В. Жукова. – М., 2007. - 528 с.
19. Законодательные акты Российского государства второй половины XVI – первой половины XVII века. – М., 1986.
20. Захарищева, М. А. Ценностно-смысловые ориентиры гимназического образования: XIX век и русское зарубежье [Текст] / М. А. Захарищева // Педагогика : науч.-теорет. журн. Рос. акад. образования. - 2014. - № 10. - С. 87-91.
21. Зырянов П.Н. Столыпин без легенд / П. Зырянов. – М., 1991.
22. История России. В 3-х т. - М., 2001, -Т.3. История России. – М., 2002.
23. История СССР. 1861-1917 / Под ред. проф. Н.Д. Кузнецова. – М., 1984.
24. Итенберг Б.С. Россия и Великая французская революция / Б. Итенберг. – М., 1988.
25. Каменский А.Б. Под сению Екатерины / А. Каменский. – СПб., 1992.
26. Керенский А.Ф. Россия на историческом повороте / А. Керенский. – М., 1991.
27. Киняпина Н.С. Кавказ и Средняя Азия во внешней политике России / вторая половина XVIII – 80-е годы XIX веков / Н.С. Киняпина, М.М. Блиев, В.В. Дегоев. – М., 1984.
28. Ключевский В.О. Сочинения в девяти томах. Т.1. Курс русской истории / В. Ключевский. – М., 1987.
29. Коковцев В.И. Из моего прошлого: Воспоминания: 1911-1919 В. Коковцев. – М., 1991.
30. Корецкий В.И. Формирование крепостного права и первая крестьянская война в России / В.

- Корецкий. – М., 1975.
31. Котляр Н.Ф. Древнерусская государственность / Н. Котлер. – СПб., 1998.
 32. Краснобаев Б.И. Очерки истории русской культуры XVIII в. / Б. Краснобаев. – М., 1987.
 33. Крестьянские войны в России XVII-XVIII веков:: проблемы, поиски, решения. – М., 1974.
 34. Курбский Андрей. История о великом князе Московском // Памятники литературы Древней Руси. Вторая половина XVI века. – М., 1986.
 35. Кучкин В.А. Формирование государственной территории Северо-Восточной Руси в X-XIV вв. / В. Кучкин. – М., 1984.
 36. Мартышин О.В. Вольный Новгород: общественно-политический строй и право феодальной республики / О. Мартышин. – М., 1992.
 37. Мемуары декабристов: Южное общество. – М., 1982.
 38. Мемуары декабристов: Северное общество. – М., 1981.
 39. Милько В. І. Участь депутатів від українських губерній та міст у роботі I - IV Державних дум Російської імперії (1906-1917рр.): історіографічний аналіз /В. І. Мілько // Український історичний журнал . – К., 2012. –№ 1 (502). - С.153-170.
 40. Мировосприятие и самосознание русского общества (XI-XX вв.) - М., 1994.
 41. Молчанов Н.Н. Дипломатия Петра Великого / Н. Молчанов. – М., 1990.
 42. Нариси історії Росії [Текст] / Російська академія наук, Інститут всесвітньої історії; ред. О. О. Чубар'ян. – К., 2007. - 799 с.
 44. Новосельцев А.П. Образование Древнерусского государства и его первый правитель / А. Новосельцев // Вопросы истории, 1991. - №2.
 45. Павленко Н.И. Петр Великий / Н. Павленко. – М., 1994.
 46. Палеолог М. Царская Россия во время мировой войны / М. Палеолог. – М., 1991.
 47. Палеолог М. Царская Россия накануне революции / М. Палеолог. – М., 1991.
 48. Первая русская революция... Сборник воспоминаний активных участников революции 1905-1907 гг. – М., 1975.
 49. Политическая история России в партиях и лицах. – М., 1993.
 50. Расторгуев, С. В. История России (IX-XX вв.) [Текст] : курс лекций : учебное пособие / С. В. Расторгуев. – М., 2006. - 315 с.
 51. Революция 1917 г. Глазами ее руководителей. – М., 1991.
 52. Революція гідності 2013-2014 рр. та агресія Росії проти України [Текст] : навчально-методичний посібник / В. Головка [та ін.] ; ред. П. Полянський ; М-во освіти і науки України. - Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. - 36 с.
 53. Родзянко М.В. За кулисами царской власти / М. Родзянко. – М., 1991.
 54. Романов Б.А. Люди и нравы Древней Руси / Б. Романов. – М., 1990.
 55. Рыбаков Б.А. Киевская Русь и русские княжества XII-XIII вв. / Б. Рыбаков. – М., 1982.
 56. Рыбаков Б.А. Язычество Древней Руси / Б. Рыбаков. – М., 1987.
 57. Седов Б.В. Восточные славяне в VI-VIII вв. / Б. Седов. – М., 1982.
 58. Толочко А.П. Князь в Древней Руси: власть, собственность, идеология / А. Толочко. – К., 1992.
 59. Троицкий С.М. Россия в XVIII веке: Сб. статей и публикаций / С. Троицкий. – М., 1982.
 60. Феннел Дж. Кризис средневековой Руси. 1200-1304 / Дж. Феннел. – М., 1989.
 61. Фроянов И.Я. Древняя Русь. Опыт исследования истории социальной и политической борьбы / И. Фроянов. – М., СПб., 1995.
 62. Фроянов И.Я. Исторические реалии в летописном сказании о призвании варягов / И. Фроянов // Вопросы истории. – 1991. - № 6.
 63. Хрестоматия по истории России. – Т.1. С древнейших времен до XVII века. – М., 1994.
 64. Шишов А.В. Минин и Пожарский / А. Шишов. – М., 1990.
 65. Щетинина Г. Духовная жизнь русской интеллигенции в начале XX в. / Г. Щетинина. – М., 1997.